

Presentació del Grup de Periodistes Ramon Barnils

Fa uns 10 anys, uns quants dels que ara formem el Grup de Periodistes Ramon Barnils vam començar a trobar-nos. Érem uns quants joves periodistes i d'altres no tant, però sí amb més experiència, com ara el Ramon Barnils, que va impulsar i participar en algunes de les trobades.

Les reunions giraven al voltant de la professió periodística, per analitzar i valorar com estava "el pati mediàtic". Però sobretot, ens movia la necessitat de mirar la nostra professió amb uns altres ulls, més enllà de la transició, més enllà d'una autonomia, més enllà del Principat. De mirar el nostre país com un tot. És evident que els que ens unia, i ens uneix, a part de ser periodistes és una consciència de país i la responsabilitat que tenim per fer que aquest sigui un país normal.

La normalitat passa per un espai comunicatiu propi, que uneix allò que ja uneix la cultura i la llengua. Que aquest espai no sigui reconegut políticament, i administrativament s'hagi fragmentat, no vol dir que no existeixi, simplement fins ara, ens ho han posat més difícil per mirar de veure si ens n'oblidàvem del marc que ens és propi.

Està clar que un periodista de qualsevol lloc del món treballarà segons els marc que li delimita el seu propi país, pensarà en els seus paràmetres i transmetrà les seues informacions a aquells que formen part del seu àmbit (a no ser, evidentment, que treballi com a corresponsal d'un mitjà estranger). No es tracta només d'utilitzar una llengua, es tracta d'adreçar-se a tots aquells que conformen el seu àmbit i de referir-s'hi a través dels paràmetres que la identifiquen. Això vol dir definir una terminologia coherent amb el marc de referència dels Països Catalans.

EX: Perquè quan a final del cap de setmana (per posar un exemple que segur que malauradament es reproduïx a tot tipus de mitjans) ni a diaris, ni a ràdio, ni a televisió podem donar les xifres d'accident a la carretera dels Països Catalans, i establir les diferències entre els que s'han produït entre el que en diuen diferents autonomies. I perquè no entre les que es produeixen a la Catalunya del Nord o Andorra? I perquè no sabem res de les carreteres valencianes els que som del Principat, sino és que passa una gran desgràcia, i encara molts no es creuen que el territori amb més densitat de vehicles de tot Europa és Mallorca? Perquè en la era de la comunicació el nostre territori està tant incomunicat?

Això és el que llavors, quan vam començar a reunir-nos trobàvem a faltar, aquestes situacions i paradoxes són les que debatíem, i miràvem de trobar la manera de treballar des del nostre petit àmbit per un objectiu coherent de periodisme català.

El Ramon, que havia participat en alguna de les nostres trobades, era del parer que era millor treballar des d'un espai més privat, que fer-nos públics (llavors) podria ser contraproduent. El Ramon no creia en una organització quadriculada, ni en el fet de la pertinença al grup, des del seu punt de vista d'anarquista, ho considerava més un problema que un avantatge. Recordo que aprovava la feina anònima i l'eficàcia de crear

el que en deia una "lògia" o un "lobby", que aquesta era la forma de treballar d'una societat que es crea i es mou des de les pròpies necessitats.

Durant aquest anys el nostre grup s'ha anat trobant periòdicament per posar en comú coneixements, coneixences, contactes. Trobar punts de connexió i comentar les evolucions del nostre entorn professional. Aquest ha estat un bon exercici. El nostre mapa s'ha anat configurant, tots plegats hem anat madurant, treballant i intentant fer-nos un lloc. Continuem analitzant la societat que ens envolta, la professió de periodista i el país que tenim. Continuen reflexionant sobre el país que volem i tot allò que continua faltant. El grup ha anat creixent. Tenim molta feina a fer en un país que encara no es reconeix a sí mateix i la responsabilitat dels mitjans de comunicació, i dels periodistes que hi treballen, no és tota però sí una de molt determinada.

La mort de Ramon Barnils va suposar per nosaltres la pèrdua d'un referent i va reforçar la nostra decisió que ja era hora de tenir una veu pública.

El Ramon Barnils era periodista i independentista, el seu esperit lliure d'anarquista el portava a fer un periodisme titllat de transgressor, però la seua forma no era d'una transgressió sense solta ni volta sino que era dir en veu alta allò que no sempre està d'acord amb els paràmetres i els poders establerts, allò que ara en diem políticament correcte. Això li havia valgut més d'una vegada un toc d'alerta, i fins i tot alguns el volien menystingut sota una etiqueta d'"enfant terrible". Crec, que si mai ningú l'havia volgut ofendre amb aquest epítet, no ho havia aconseguit mai, ans al contrari ja que el podia dur amb la dignitat d'aquell qui sap que aquest rol és una necessitat social. I és cert, persones que s'atreveixin a dir les coses com son encara que semblin fora d'osca son necessaries, ens retornen a la realitat.

Deien del Ramon Barnils que era un provocador, però ell creia en un periodisme català i desacomplexat, acceptant el ser catalans amb els seus bens i mals i sabent fer-los evidents sense jugar a l'interès de partits o governs. Fer un periodisme obert i crític, independent de qualsevol poder (econòmic, polític o social). Investigar, sempre fer una denuncia justificada.

La nostra veu vol fer possible la idea d'un model comunicatiu rigorós i equànim en el marc del Països Catalans; Defensar una informació documentada i contrastada que promogui la reflexió i l'anàlisi; combatre la censura; respondre als interessos de la societat civil més enllà de l'institucionalisme; potenciar l'ús del català; definir una terminologia coherent amb el marc de referència dels Països catalans i treballar per un espai comunicatiu català.

Aquests son els punts bàsics de la nostra declaració de principis, que vam fer pública durant el segon Aplec de Països Catalans a Manresa, el mes de juny passat. Allí vam desvetllar per primera vegada la nostra existència i el nostre nom aprofitant l'acte d'homenatge que es va fer en el decurs d'un debat sobre "La situació i el futur dels mitjans de comunicació als Països Catalans".

Segurament tan allí com ací Ramon Barnils hagués estat content de participar-hi i així ha estat. Des que va marxar s'han engegat diverses iniciatives per recordar la seva persona i sobretot la seva feina com a periodista i com a crític: amb la preparació de llibres de recull dels seus articles, o el premi de periodisme d'investigació convocat per El Temps.

La feina que com a Grup de Periodistes tenim com a objectiu té molt a veure amb la que ell va iniciar gaire bé podríem dir com si fos un pioner.

Volem treballar per una societat que sigui la nostra. Som conscients que aquesta realitat és complexa, no només estem fragmentats per autonomies (Catalunya, País Valencià, les Illes Balears, la Franja de Ponent), sinó també per quatre estats (França, Espanya, Andorra i Itàlia), però la nostra realitat existeix com a Països Catalans (i sino perquè ara a l'estiu es reuneixen els presidents de partits del País Valencià, les Illes Balears i Catalunya? Existeix o no existeix, encara que ho emmarquen en l'arc mediterrani i conviden a Múrcia?, la nostra societat es vertebrava en una llengua i una cultura encara que hi hagi diversitats i maneres de fer diferents, i que el nostre àmbit mediàtic s'ha conformat al voltant de fenòmens com la premsa comarcal, les ràdios municipals i les televisions locals.

Si hi ha una llengua i una cultura hi ha d'haver un espai de comunicació i sino s'ha treballat abans per por.... hem de desacomplexar-nos d'una vegada i fer-ho possible. Moltes gràcies.

València, 26 d'octubre de 2001

Francesc Vila

Membre de la junta del Grup de Periodistes Ramon Barnils